

Nr 40.

Av herr **Rooth**, om utredning och förslag angående höjning av manlig folkskollärares pensionsålder.

Vid 1923 års riksdag väckte jag en så lydande motion:

»Enligt kungl. kungörelsen den 6 december 1918 utgör pensionsåldern för manliga lärare vid kommunal mellanskola 65 levnadsår och för varje annan lärare 60 levnadsår. Pensionsåldern för lärare vid de allmänna läroverken är bestämd till 65 levnadsår och för de flesta civila befattningshavare utgör pensionsåldern 67 levnadsår. Inom riket finnes omkring 7,000 manliga folkskollärare, som huvudsakligen avlönas av statsmedel. Det måste vara för staten angeläget, att denna högst betydande arbetskraft utnyttjas i full utsträckning. För vinnande av detta ändamål torde det kunna ifrågasättas, att pensionsåldern för manlig folkskollärare höjes till 65 levnadsår. Med hänsyn till den långa tid folkskollärarne äro tjänstefria, lär en utsträckt pensionsålder icke kunna anses oberättigad, och för lärarne själva får det väl betraktas såsom en förmån att få stå kvar i tjänsten ytterligare fem år. Erfarenheten har visat, att en mängd pensionerade folkskollärare under en följd av år på ett tillfredsställande sätt såsom vikarier uppehållit ordinarie läraretjänster.

Jag tillåter mig vördsamt hemställa, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte, efter verkställd utredning, till riksdagen inkomma med förslag till höjning av manliga folkskollärares pensionsålder till 65 levnadsår.»

Uti de med anledning av denna motion avgivna yttranden anfördes bl. a. av:

Kungl. Skolöverstyrelsen:

»I verkligheten torde ock förhållandena komma att gestalta sig så, att folkskollärarnas avgång från tjänsten endast på grund av särskilda skäl kommer att ske tidigare än vid 65 års ålder»;

Styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. m.:

»Det kan tänkas, att, såsom löneregleringskommittén antytt, den fastställda övre åldersgränsen av 65 år allt mera visar sig bliva den sedvanliga åldern

för avgång ifrån tjänst, och i sådant fall skulle med stöd av vunnen dylik erfarenhet kunna anses befogat att taga i övervägande pensionsålderns höjande i enlighet med motionärens förslag», samt av

Kungl. Statskontoret:

»De av motionären framhållna synpunkterna synas Statskontoret värda beaktande; och då enligt vad Statskontoret inhämtat, skyldighet att avgå för folkskollärare i Danmark och Norge inträder först vid 70 års ålder, vill det synas, som om 60 år i Sverige vore en onödigt låg pensionsålder. Givetvis kan det ju inträffa, att i vissa fall vederbörande vid denna ålder icke besitter erforderlig kroppslig och andlig vigör, men detta torde dock långt ifrån vara regel; och om blott möjlighet beroddes att vid 60 års ålder pensionera sådan mindre arbetsduglig lärare, synes det, som om man utan våda kunde framflytta den normala avgångsåldern. Att enligt motionärens förslag sätta den till samma ålder som nu gäller för lärare vid allmänna läroverk, eller 65 år, kan måhända, med avseende å vad Skolöverstyrelsen anfört, vara att gå för långt, men det synes ej vara uteslutet, att den normala avgångsåldern kan lämpligen sättas till 62 eller 63 år, om blott dessutom föreskrives, att folkskollärare, som vid uppnådda 60 års ålder befinnes vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänsteåligganden, skall kunna av vederbörande myndighet förklaras skyldig att från tjänsten avgå.»

Utskottet avstyrkte motionen, men gjorde likväl följande uttalande:

»Det torde icke kunna förnekas, att, såsom motionären framhållit, det för staten måste anses mera angeläget, att folkskollärarnas arbetskraft i tillbörlig grad utnyttjas, och synes för den skull en alltför tidig pensionering av denna tjänstemannagrupp böra undvikas.»

Motionen avslogs av riksdagen; i första kammaren efter votering med 51 röster mot 49 och i andra kammaren utan votering.

Med anledning av vad sålunda förekommit, anser jag mig böra ånyo väcka motion i ämnet, dock med någon modifikation.

Jag tillåter mig alltså hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till höjning av manlig folkskollärares pensionsålder.

Stockholm den 18 januari 1924.

Axel Rooth.